

SLOVENSKI NAROD.

Izahaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Iz Spanije

prihajajo poročila, ki nam vendar še vero in upanje puščajo, da republika še premaga smrtno sovražnike v notranjem: namreč v severu Karliste, ki hinavsko boga in vero štilijo v svoja krvava in kruta dejanja, na jugu pa komunistični upor prenapetežev. Ta poslednji upor je že večidel premagan, in je madridska vlada dobila ono odločnost, ki, ako vztraje, more dobro stvar k zmagi dovesti. V tem je bila seja 31. jul. ena najznamenitejših. Sklenili so ostro postopati proti onim, če so prav poslanci, ki se upirajo proti oblasti kortesov in zakonov. V tej seji je govoril tudi Castelar na očitjanje, da je on in večina z reakcijo v zvezi, blizu tako-le:

„Jaz se nijsem nikdar dogovarjal s konservativnimi strankami, nikdar nijsem želel, da bi konservativne stranke republiko ustanovile, nego da bi jo ustanovila republikanska stranka; jaz hočem, da se republika utrdi, s tem, da sprejme one darove za vladanje, katere imajo konservativne stranke, darove, s katerimi so nas vedno zmagovale in v celej Evropi iz političnega življenja oddaljevale. Ali niste zapazili, da tekajo iz-ollikane republikanske stranke kakor bežeč meteor po vseh evropskih horizontih? Nekaj časa vladajo v Italiji, mesec dolgo na Dunaji, poldrugi mesec v Frankobrodu, komaj eno leto v Franciji, potem pa izginejo, kakor krvav komet, ne da bi jih bili sovražniki pregnali, nego njihove lastne strasti, njihove zmote, njihova nepotrpežljivost, in pred vsem njihove nespametne revolucije — to jim zadaje smrt.

„Jaz bi Španiji rad prihranil zmote, v katerih so tavalili drugi narodi; svetoval sem

republikanskej stranki, naj si prisvoji lastnosti, katere ustanove vladne stranke, lastnosti, katere so oddaljene od slepe represije in uporne utopije. Vse, za kar smo se borili, so realizirali konservativci. Kdo je zastopal idejo avtonomije na Ogerskem? Republikanec, Košut. Kdo jo je realiziral? Konservativec, Deak. Kdo se je boril za odpravljanje tlake na Ruskem? Republikanec, Herzen. Kdo jo je realiziral? Car, Aleksander. Kdo se je boril za edinostno idejo v Italiji? Republikanec, Mazzini. Kdo jo je ustanovil? Konservativec, Cavour. Kdo se je boril za nemško edinostno idejo? Frankobrodsk republikanec. Kdo jo je realiziral? Cesarsk mož, Bismark. Kdo je vzbudil trikrat zadušeno republikansko idejo v Franciji? Viktor Hugo, Jules Favre, Gambetta. Kdo jo je konsolidiral? Konservativec, Thiers.

Niti monarhistična zveza Verzaljcev, niti meč sedanjega predsednika, generala cesarjev, je ne bo uničil. Moja volja je bila, ustanoviti republiko za ves svet s pomočjo republikancev. Ali mar mislite intransigenti, da nas more vaše obnašanje, vaši vojaški upori, vaša nepomenljiva pretorijanska demagogija, ki nema odgovornosti — mislite, da nas more to rešiti? Ne, tisočkrat ne! Ako vztraje vaša pregrešna nespamet, vaša kaznivredna blaznost, doživimo le nekaj: hitro uničenje in nepokončljivo sramoto republike. Ne, gospoda moja, republiko morajo ustanoviti stari, pravi, historični republikanci, ne pa roj vojaških postopačev, ki nemajo niti imena, ne kasarskih zarotnikov, ignorantov in čestiteljnikov.

Pravi se, da bi se ti ljudje ne bili uprli, da-li bi se bili kantoni takoj proklamirali. Kaj vedo ti ljudje o kantonih?! Saj še be-

sedinega pomena ne vedo. Ne, dali bi jim bili lahko najbolj federalno republiko, uvedli v življenje vse socijalne utopije, ti ljudje bi se bili ipak uprli, kajti oni bredejo po vodi, skaljeni od nesramnih uporov. Eni teh upornih kantonov se polastujejo ladij, drugi so lupeži na morji. Eni razcepljajo narodno edinost, drugi trgajo armado in doprinašajo brezbrojna hudodelstva. Med tem pa marširajo Karlisti nad Bilbao, nad Logrono, ki je zavetje junaka iz prve državljanske vojske, ter vznemirjajo Katalonijo, to izvrstno republikansko zemljo, in našemu nesrečnemu zarodu se žuga, da se mu bo polila gomila s krvjo druge državljanske vojske. Ne! poslanec, ki zapuša ta zbor, da bi trgal očetnjavo, da bi razpel zasramovano in zasramovanja vredno zastavo na brodovji, ki ima med umrlimi vodji Don luana d' Austria — tak poslanec nij rodoljub; on je prostovoljec iz Estelle, ki s soprogo na strani, v roci gorečo bakljo, stoji nad sto centi smodnika, ter pričakuje karlističnih banditov, da bi umrl smrti junakove. Republikanci! Glasite za predlog, pa boste glasovali za slobodo, za domovino, za republiko, za lastno čast!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. avgusta.

V Stanislavu na *Gališkem* se je bil postavil poljsko-rusinski odbor v dognanje sprave med Poljaci in Rusini, kateri bi imel vzajemno delati pri volitvah za državni zbor. A ta zveza se je naglo razrušila. Rusinski udje tega odbora so sprevideli, da Poljaci še zmirom nehoti pravični biti Rusinom in so stopili iz odbora.

Minister *Ziemialkovski* je tako bolehen, da se pred koncem svojega šestteden-

Listek.

Meta Holdenis.

(Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez.)

Poslovenil Dav. Hostnik.

Tretji del.

VI.

(27. nadaljevanje.)

Gospa d' Arci je z nevoljo poslušala to malo brutalno govorjenje, a opomniti si nij nič upala; da si je ljubila očo, strinjala se je ipak raje s soprugom, nego da bi mu ugovarjala. Zahvali se mi dakle s pogledom, ko vidi, da mu ovračam s sledečimi besedami:

— Dragi moj grof, vaše premise se mi zde ekcesivne in vaši sklepi zelo vetrni. Temperament gospoda Mauserre-a je melanholičen; on je hipohonder, ki od osode nij prejel, kar je želel, in ki misli, da se sme pritožiti proti njenej krivici. Pomislimo, da je on v starosti, kjer za večino ljudij ljubav

nij drugega, nego potreba družčine, ki jim jo srce velevala; ženske, ki jim dopadajo, so one, ki jih milujejo ali občudujejo, kratkčasijo ali tolaže. Dopalo je nebu pa dolgočasnemu Amerikanu — Toni Flamerin si pri tem umiva roke — poslati nam osobo, ki nij niti rokavnica niti vlačuga; razžaljenje nij še nikdar nič dokazalo, in gospodičina Holdenis je z eno besedo inteligentna, ročna, laskava osoba, ki razumeje umetelnost, nezapazena splaziti se človeku v občutke, v reve življenja in jih popraskati tam, kjer jih srbi. Jaz ne porečem, da čar, ki je okoval gospoda Mauserre-a, nij nevaren, ako se mu vda, — niti da gospodičina Holdenis nij čestiteljnica, koje domišljija laska nekojim sanjam, ki jih odpušča njena religija. Povejmo vse: ko bi gospa Mauserre-ova umrla denes ali jutri, morebiti bi vi težko zabranili gospodu Mauserre-u zaročiti se z guvernantko njegove hčerke.

Njegov duh je preveč liberalen, da bi

ga premišljevanje imetja in rojstva moglo odvrniti od njegovega nagnenja; jaz ne poznam človeka, ki bi bil predsodkov tako prost, kakor on. K sreči je gospa Mauserre-ova živahna, zelo živahna, in gospod Mauserre časten mož, ki mu je njena beseda sveta. Kar se bojim, dragi gospod, je neprimerna intervencija, ki bi ga vzburla in vse skazila. On je ošaben človek; ako se poda katerikrat svojim mislim, ima malo poštovanja do menenja drugih, in njegova prevzetnost mu ne dopušča, da bi od koga lekcije sprejemal. Pri bogu, opustite vi svojo. Vaše preodkrita izjave bi ga spravile v nespametne navale, in morebiti bi dovolil svojej jezi, kar bi strasti gotovo odrekal, kajti vzbudili bi mu živ okus do osebe, ki mu znade bolje ustrezati nego mi.

— Jaz mislim, da ima gospod Flamerin prav, požuri se govoriti gospa d' Arci, pogledavši soproga s kotom očesovim, da bi izvedela, koliko si sme upati. Moči je, dra-

skega odpusta ne bode vrnil na Dunaj. Govorica o njegovem odstopu še nij potihnila in je tudi verjetna. Za ustavoverne kandidate Ziemialkovski ne more agitirati, za federalistične pa tudi ne, dokler je ud tega ministerstva.

Ogerska vlada pripravlja predloge za prihodnje zasedanje ogerskega državnega zbora. Minister notranjih zadev misli predložiti novo razdeljenje županij. Celo Ogersko, Sedmograško in Vojna granica bodo razdeljene v 52 ali 53 županij. Zlasti na Sedmograškem se bodo godile velike spremembe v županijskih mejah. Gledalo se bode na to, da je vsaka županija toliko, da lahko pokriva s svojimi dohodki upravne stroške. Manjša, tako zvana kraljeva slobodna mesta, zgube svojo samoupravo.

Vnanje države.

Diplomatični agent ruski pri **srbskej** vladi, Šiškin, se je vrnil s svojega odpusta. Ministerstva predsednik Ristić se pričakuje do 15. avgusta nazaj.

Francoske legitimistične novine se veselijo, da so se orleanski principi pred grofom Chambordom odpovedali prestolu.

Francoske novine potrjujejo, da se bodo vse frakcije večine sporazumele na podlagi zedinjenja obeh kolen burbonske hiše. — Za poslanika v London se izvoli bržkone vojvoda Ducazes, za poslanika na Dunaj pa grof Harcourt. V Petrogradu ostane grof Leffo francoski poslanik.

Spanjske upornike je v Chinchilli napela in razpodela Salcedova četa; voditelja Galvez in Contreras sta ušla. Zgubili so uporniki vso artilerijo, trén, 400 mož pa velik del morskega batajóna. — Karlisti prodirajo v Mondragon. Levica je sklenila v seji 10. avgusta, da se pri posvetovanji konstitucije ne bo udeleževala, da-li vlada ne amnestira onih republikancev, ki so se udeležili pri kantonskih uporih; vladi pa se zdi, da bi amnestija tukaj ne bila na pravem mestu. — Častniki marine so se vrnili v Alikanto. Prusi jim niso hoteli dati fregat nazaj; vidi se, kakor da so Prusi dobili nove instrukcije iz Berolina. Vsi uporniki galiških batajónov, razen kakih 40 mož, ki so ostali v Esculquieri, so prestopili v Portugalsko.

Spanjski karlisti delujejo z vsemi mogočimi sredstvi. Kar ne morejo zmagati z orožjem, skušajo z impozantnimi frazami. Uporniki v Kartageni so poskušali od kapitana Wernerja fregati, ki jim jih je vzel, zopet dobiti. Toda pretrpeli so pri tem početji ladjelom. Nemški konzul v Almeriji turja za poškodovanje svoje hiše 60.000 durov.

Grška kraljica bo obiskala svoje stariše v Krimu, kamor bo cestovala čez Nemčijo. Kralj se poda na Korfu.

Grška zbornica je sklenila letošnje seje. Za atenskega metropolita in predsednika sinode je izvoljen Antonios, nekdanji grški pop na Dunaji, a zadnji čas na otoci Korfu.

Na **Angleškem** stopi v privatno življenje dosedanji kancelar lancasterski, Childers; vest tedaj, da se bode izvolil za kancelarja zakladnice, je neresnična. Vse ministerstvo se ima predruščiti.

Turški sultan je hipoma odstavil višjega mojstra ceremonijskega, Kiamil Beja, ki je opravljal to službo 28 let. Uzroki so neznani. Angleški poslanik je obiskal Kiamil Beja, ter ga zagotovil svojega sočutja.

Dopisi.

Iz Rečice pri Mozirji 10. avg. [Izv. dop.] Ako je človek v Savinski dolini toliko srečen, da pride v društvo, v katerem se razgovarja o političnem položaji Slovencev, v katerem se hočemo nahajati pri prihodnjih volitvah za državni zbor, mora se hoteč ali nehoteč veseliti, da se ljudje toliko zanimajo za svoje pravice, ki so mu po postavah odločene, mora se pa isto tako čuditi vznemirjenosti, katera tam pa tam nastaja pri taci razgovorih. Pametni in podučeni ljudje pravijo, da čem omikanjši je človek, tem mirnejše zagovarja svoja načela, le divjaki kriče ter bijejo z rokami okoli sebe — po muhah. Nikdo ne bode tajil, da je na tem dosta resnice, a nikdo ne more in ne sme za zlo jemati drugače miroljubnim ljudem, da nastanejo tam pa tam glasneje, če imajo za svojega nasprotnika — glasovitega, ogromnega kričača. Tak velmož je mej več „pomaziljenimi“ v Savinski dolini tudi naš že daleko po okolici poznat g. kaplan, za katerega v celi zgodovini nijsem našel primernejega in prisposobljivejšega moža, nego je bil Peter Amienski; vendar se tudi ta loči od njega še valjda, in ta razloček se najhuje kaže v tem, da je prvi razumeval čas, v katerem je živel ter se potegoval za idejo papizma, hojevaje po deželah bosonog ter oznanovaje „sveto“ vojno proti drugovercem, slednji pa živi le tako tja v en dan, kakor po domače pravijo naši kmetje. Ta gospodin hoče, da pričnemo o tem, quod est caput rei, rešiti Slovence „vero“, potegovaje se za-njo na vse duške. A svet povsod le strmi, če ga sliši, kako on zagovarja svoj najsvetejši princip in če gleda tudi njegovo dejanje. Ako pride na prižnico, grmi in grmi slično mo-

gočnemu Jupiterju tonanti v visokem Olimpu, pred katerim se je tresel celi stari grški svet. S „hudičem in s krivoverci“ meče okoli sebe tako gibčno, kakor da bi bil že z njim kedaj v „risu“ za žaklje, polne rumenjakov paktiral. In stare babice potem pravijo, ko je uže nehal oznanovati „božjo“ besedo, to je bila „kroftna“ pridiga, a samo malo preveč se bomo naučile kleti. „Krivoverci“ so mu pa njegovi najbližnji sosedje, katerim nikakor ne gre v glavice, da bi hodili poslušat njega, uže večkrat se prepričavši, da njegove pridige niso tako osnovane, da bi mogle spreobrniti tako trdovratne grešnike, kakoršni se opisujejo „pobožni čedi.“

Nam ravno nij znano, kako je dovršil svoje studije, a verovati smemo, da mu je stari izrek „verba docent, exempla trahunt“ kot „pajdagogu-strokovnjaku“ vendar znan, katerega so se posluževali Rimljani, ako so hoteli kateremu kazati, da naj kaže z dejanjem, ako mu beseda ne izdava dovolj. A evo ti njegova dela, se ve da le nekova! Vsak je do gotova prepričan, da se v šoli za prihodnost naroda najvspešnejše dá delovati. Vsak ve, da bodo sedanji mladiči in mladenke naš narastaj. Vsak prevede, da se to najtežavneje pozabi, kar se nauči v mladosti, da to ne vsahne navadno, kar se vsadi v mlado srce. A vse to je našemu „prijetelju“ ali neznano, ali pa mu je za idejo, katero on precej rad na jeziku nosi, ravno toliko, kakor našim bližnjim sosedom Solčavanom za prihodnji sneg, ker še brez lanskega popolnem niso. Vsaj cela okolica pripoveda, da mu je ljubljene pohajkovati, nego pa v odločenih urah zahajati redno v šolo, se po moči potruditi, mladosti razjasnevati svete in zlate resnice ter jo tako otimati vedno bolj nevednosti, kot najdražji stvari v deželi. Gospodin! vi morate vedeti, kamo tirate narod, ako ga iz gole predrznosti in gospodoželjnosti zanemarjate; in potem še pa hočete, da bi pred vami ljudstvo, kateremu ravno s svojim obnašanjem davate najhuje moralno orodje — brezumje, po kolenih se plazilo!? Bogme, Slovenci v 19. stoletji nismo Mojzesova čreda, in vi menda ne zlato tele. —

In kaj sledi iz navedenih fakt? Ničesa drugega, nego da se naj g. Kosar in cela njegova „pravna“ stranka tacim rogoviležem prav lepo zahvaljuje za njihov trud, s kate-

gi Albert, da se nam stvari vidijo prečne, in da nesreča nij tako strašna, kakor mislimo. Toda, bomo-li mirni, gospod Flamerin? Bodemo-li pustili bolezen tekati po njenem tiru, ne da bi poskusili kak lek? Bodemo-li trpeli sovraga tukaj ustanovljenega, mesto da bi se požurili oprostiti ubogega oču njegove gospice družice, ki nij poštena. Se vam-li intervencija gospoda d' Arci zdi nevarna, obrnimo se do gospe Mauserre-ove. Sigurna sem, da se jej bodo njena predstavljajanja uslišala; ako se šest let ljubi, mora vendar ostati kaka iskrica pod pepelom. Idimo jo iskat, odvežimo jej oči, ozdravimo jo njenega slepega zaupanja, ki je prava nevarnost, in iščimo z njo vred sredstvo, kako odpraviti brez ropota modre oči, ki nam žugajo z nevihto.

Ah! gospa, vi me silite, naj vzdihnem, dejem jaz. Ali ne vidite, da bode to zaupanje, koje vi nazivate slepo, a koje se meni zdi čestivredno, naša rešitev? Z njim

drži brez dvoma v šahu tajnostna tavanja gospodičine Holdenis, in uzroča, da gospod Mauserre ne more ničesa hoteti, ničesa upati, celo ničesa želeti. Bode-li dobrosrčen človek izdal ženo, ki veruje v njega, kano v boga? Njo zlorabiti, se pravi: hoteti vse izgubiti. Pri prvi besedi, ki jej jo boste rekli, bode raz-se, iz pameti, zaradi nemira in nevolje. Ne pričakujte od nje niti previdnosti, niti zmernosti, niti ročnosti; ona se bode zaplakala, da se jej bo sovrag zaničljivo smijal. Čudno sredstvo rešiti obseden kraj, tako, da rešitelj biva sam breša!

— Vi odbijate vse, kar se vam predlaga, mi odgovori gospod d' Arci osornim glasom. Potrudite se rajši, da doboste kak pomoček; in če ostanem pri velikem leku, to je, pri mišjem strupu.

— Prosim vas, da mi dajte polnomočje, odgovorim mu jaz.

— Kaj hočete storiti?

— Jaz hočem doseči od bojevalca, naj vojsko neha.

— S tem, da apelujete na njegovo izbornu občutljivost in na delikateso njegove lepe duše?

— Ne, z drugimi sredstvi. Ne vprašuj me, s kakimi; to je moja skrivnost.

— Pa upate reusirati?

— Potrudil se bom; vi pa mi obljubite, da ne boste gospe Mauserre-ovej o ničem govorili, in se tudi proti gospici Holdenis prijazno vedli.

Gospod d' Arci mi odgovori, da terjam preveč od njega, da bode dopustil, naj prej jaz poskusim, potem bode on postopal po svojej volji. Vihaje si mustače odide, in poje na potu Frideriku Velikemu najbolj priljubljeni refrain:

Je la traiterai, biribi,
A la façon de barbare,
Mon ami.

Proti večeru dež poneha, nebo se zjasni. Ko se drugo jutro vzbudimo, nij ni enega

rim agitirajo za njeno reč, prav za prav pa podirajo še to, kar je uže težavno zložila, da še več, oni spravljajo mej prostim narodom celo rimsko-papeško hirarhijo ob dobro njeno ime, katera se smatra kot zastopnika Kristovega uka; g. dr. Vošnjak in cela njegova falanga pa se naj raduje, da se ne-hote toliko trudijo za našo sveto reč, izraženo po besedah „vse za narod, omiko, svobodo“, katera pa bo mogla še le potem se popolnem razcvitati v svoji krasoti, kadar se same mej narodom popolnoma nemogočestore.

Iz Idrije 11. avg. [Izv. dep.] Nek zadnjih dopisov iz Idrije je prinesel novost, da je eden glavnih tlačitelj našega ljudstva moral Idrijo zapustiti. Obča skrb je potem bila, kdo mu bode naslednik in bode-li tudi on poprijel se programa — zatirati ubozega rudarja. Prejšnji strah spremenil se je pak v splošno zadovoljnost, kajti moža, koja nastopila sta pred nedolгим časom svoja mesta kot višja gozdarja — gospoda Janež in Schönwälder — sta poštenjaka v vsakem obziru. Njuni nastop je bil takoj vse hvalevreden in v teku kratkega delovanja svojega storila sta že dosta dobrega, tako da smemo nadejati se, da po dolgej, viharnej dobi, katero nam je bilo žalibože preživeti, sijati jelo nam bode vendar enkrat solnce slobodnejše. Včeraj počastila sta omenjena gospoda tudi našo čitalnico s svojo navzočnostjo in kakor je bilo videti i se lahko posname iz njihovega govorjenja, zapustila sta se svojima družinama čitalnične prostore zadovoljna. Posamezne točke programove vršile so se hvalevredno, sešeno je dopadala igra „Črni Peter“, v kateri je gospica Raumacher-jeva zopet tako naravno pravilno igrala, da zasluži javno pohvalo. Obiskana je bila veselica srednje — kriva je tega gotovo le vročina, kajti družega uzroka pač nij, ker med čitalnico i kazino vlada sedaj naj lepša sloga. Upamo, da bode koncert (o katerem drugi pot poročam) v tej zadevi boljše izpal.

V nedeljo napravi c. k. rudarsko gledališče predstavo na čast rojstvenega dne Njih veličanstva cesarja. Ta večer obeta biti izredno prijeten, kajti igre so menda ta pot posebno dobro izbrali, skušnje vrše se pridno, vrh tega sodeluje pak sedaj tudi klasično izobrazena gospica Mešikova, koje obče znana prijaznost je porok, da po-

oblaka bilo na nebu. Šest ura še nij bila, uže ste nas dve kočiji, pred kojima so raztepali po trije iskri konji, čakali pred terasino ograjo. Vse osebe dojdejo o točnem času, i gospa Mauserre-ova, kojoj je sreča izsilila junaška dejanja. Ko pride do nas, imela je še oči debele od spanja, ter bila zavita, kakor v huđej zimi. Gospod Mauserre engažuje to zmerzenko stopiti v kalešo, koje vzdignena kapota jo je imela varovati mraza. On sam gre na break, ter pokliče za soboj Lulu in njeno guvernanto. Računil je brez zeta, kajti ta si privošči zločasto veselje, vsesti se k njim, z izgovorom, da bi rad poslušal podučljivi razgovor gospodičine Holdenis. Nem je bil za vse ugovore, in se dela, kakor bi ne bil zapazil, kako je tast mugal z obrvmi, akopram se je moral končno uravnati v ženantno družčino. Jaz sedem v kalešo h gospe Mauserre-ovej in gospe d' Arci, pa se počnemo spuščati v dir.

(Dalje prih.)

trudil se bode tudi vsak drug č. igravec, da ne bode zoper ensemble nič omeniti.

Domače stvari.

— (Vabilo.) V soboto 16. avgusta t. l. ob 1/2 8 uri zvečer napravi na vrtu čitalnične restavracije pevski zbor narodne čitalnice pod vodstvom pevovodje g. V. Valente in z uljudno in brezplačno pomočjo častite muzične kapele c. k. vojvode Saksen-Meiningskega peš-polka veliko besedo, katere donesek je namenjen po hudih nevihtah nesrečnim Dolenjcem. Program besedi: 1. Prolog, govori g. Kocelj. 2. Nedved — „Mili kraj“, poje moški zbor. 3. Čveterospjev. 4. Vogel — „Cigani“, zbor s tenor-samospevom g. Meden-a. — 3. Nedved — „Ponočni pozdrav“, zbor z bariton-samospevom g. Pucihar-ja. 6. Jelen — „Rožmarin“, zbor. 7. Mašek — „Kdo je mar“, zbor s tenor in bariton-samospevom g. Meden-a in g. J. Noli-ja in s spremljevanjem godbe. — Pred in med petjem svira vojaška godba pod vodstvom g. kapelnika Schinzi-na razne muzične pieće po posebnem programu. — Vstopnina za osobo 30 kr. Veči darovi se sprejmejo v imenu nesrečnikov hvaležno. O slabem vremenu se beseda preloži na prihodnji lep večer, kateri se bo naznanil po posebnih plakatih.

Čitalnični odbor.

— (Čitalnica v Šmartnem pri Litiji) napravi 17. avg. besedo s sledečim programom: 1. Tombola, na prostem. 2. Carjeva pesen z bengaličkim ognjem na odru. 3. Ruska pesen, z glasovirom, poje gospica Mimica Adamić. 4. Zapuščena, z glasovirom, poje gospica Fanica Adamić. 5. Igra: „Bob iz Kranja“. 6. Ples.

— (Imenovanje.) Naučni minister je z odlokom od 21. julija 1873 štev. 8951 za vodjo nove izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole imenoval nadzornika ljudskih šol, Rajmunda Pirkerja, in za njegovega namestnika vodjo učiteljske izobraževalnice, Blaža Hrovata do konca šolskega leta 1875/76. Za ude komisije so imenovani za taisti čas: glavni učitelj in okrajni šolski nadzornik Leop. pl. Gariboldi, glavni učitelj Viljem Linhart, gimnazijski profesor in okrajni šolski nadzornik Mih. Wurner, višje realke profesor Jos. Opl, nadučitelj in ud deželnega šolskega sveta Andrej Praprotnik, učitelj na pripravnici Ivan Eppich in Ivan Tomšič, končno gimn. profesor dr. Karl Ahn za francoski in laški jezik in učitelj godbe Ant. Nedved za godbo in petje.

— (V Litiji) je imenovan za c. kr. okrajnega zdravnika dr. Ferd. Eržen.

— (V Črnomelj) je imenovan za c. kr. okrajnega zdravnika dr. Ignacij Pavlič, narodnjak.

— (Šole v Idriji) je obiskovalo to leto 470 otrok.

— (Velikanski vihar in dež.) Iz Loža se nam piše dne 10. avg. 24. pr. m. je bila tukaj huda nevihta z dežjem in tresčilo je štirikrat enkrat samo je užgalo in naredilo škodo. En skeden, nakopičen s klajo in z mnogo drugim orodjem gospodarja Andreja Klancarja je zgorel. Eua brizgalnica se je pripeljala na pomoč s šneperske graščine. Mestne brizgalnice nij bilo.

— (Slaba letina in velik požar.) Iz Vinice v Črnomelj. okraji se nam piše:

Letina bode letos nekako srednja; pšenica in reč je čisto prazna, da nekateri ljudje še celo semena ne bodo dobili. Le ječmen je jako rod, pravijo, da ga že celih deset let nij bilo toliko, kakor ga bode letos. Vse drugo še precej lepo kaže, le suša je, da se bog usmili. — Strašna nesreča je uboge Viničane zadela, 7. avgusta ob 8. uri zjutraj. V nekem skednju (torej ne v učiteljevej hiši kakor je „Nar.“ včeraj poročal. Ured.) se je ogenj pokazal in v enej uri je skorej vsa Vinica pogorela. Sedemnajst hiš pogorelo je do tal. Ker se je ogenj naglo širil, nijso mogli ljudje veliko rešiti, in tako si zdaj siromaki ne vedo pomagati, ako jim od dobrih in milodarnih ljudi kaka pomoč ne pride. Ogenj je prišel po nekem otroku. — Vsi tisti, ki imate odveč, spomnite se ubogih Viničanov!

— (Toča) je potokla 2. t. m. vse polje in vinograde v Vivodini in v Vrhovcu, na hrvatsko-kranjski meji. — Tam bo ravno taka reva, kakor na Dolenjskem.

— (Vraže.) Iz Haloz se nam piše: V naših krajih še dosta ljudi misli, da nekateri posebno duhovni znajo točo delati. Pravijo tudi, da v oblakih copernice jezdijo, ali pa, da črnošolec „lintvorta“ na Turško žene, iz katerega zmirom toča leti. Ker je to po mnemnji praznovercev s hudičem v zvezi, mislijo, da to le žegnane reči odvrniti morejo; za to pa streljajo, zvonijo in z žeganim lesom kadijo, ako se huda ura približuje. — Človek, kateri količkaj misliti more, sprevidi, da je bedarija, na takšne stvari verjeti. Kaj bode pomagalo streljanje proti grozno širokim in zelo oddaljenim oblakom! Sramota za tiste duhovnike, ki smodnik (pulfer) v ta namen blagoslavljajo, samo da nekoliko krajcarjev dobodo. — Tudi zvonjenje nič pomagati ne more, dasiravno so zvonovi žegnani. Ravno tako je s kadenjem žeganega lesa. To kadenje je še celo nevarno, kajti v dim posebno rado trešči. Na tak način je že letos eno deklico strela ubila. To naj oni duhovniki iz naroda trebijo, ki imajo tako urne krače, kadar je treba zoper „Ted.“ bedarije uganjati.

— (Čudna pravda.) Iz Krke na Dolenjskem se nam piše: Pred tremi leti je peljal nek Ribničan svoje lonce tu skozi in se je ustavil v krčmi pri Fr. P. Ko je napasel in napojil sebe in svojega konjiča „sirca“, hvalil se je možakar kmetom, da zna nekako posebno „kūlnšno“ zapisati „nēruobe“, „bistabor“. Ne vem, kako je prišlo do stave za 4 bokale vina. Ker nij možanec Ribničan denarjev imel, da bi bil izgubljeno pravdo plačal, obljubil je, da jo bo nazaj gredoč, pa ga nij bilo. Začela se je pravda, več kmetov je prisegalo, — in konec je, da ta nemna pravda košta 102 goldinarja! To je za tiste, ki se za vsako malost pravdajo in tožarijo.

— (Iz Istre) se piše „Slov. Učitelju“: V koperskem okraji so bile l. 1870—1871 v sledečih vaseh čisto slovenske šole: Osip, Riemanje, Boršt, Boljunec, Dolina, Loka pri Črnikalu, Kubeč, Pasja vas, Šmarje, Sv. Anton, Tinjan, Molvraža in potem nad 15 šol za silo, na katerih so podučevali duhovni gospodje. — V volovskem okraji: Brezovica, Mune, Jeljšane, Podgraje, Klana, Hrušica in zopet mnogo šol za silo. — Pristaviti moram, da po ostalih petih krajih v Istri je dokaj tudi čisto hrvatskih šol. Iz navedenega se lahko prepričate, da nij poznal uredovalec

one statistike naših isterskih šol, ali je pa zajemal iz sebičnih, zmotljivih virov. Nekaterim, posebno vladnim ljudem so slovenske šole grozen strah; menda, ker se boje, da vlada poizve pravo število slovenskih šol, zato jih zakrivajo. — Pretečeno leto 1871, je bila pri ces. kr. deželni vladi seja v Trstu v kateri se je obravnavalo, kakove knjige naj se isterskim šolam pošljejo za poduk o gospodarstvu. Ko so odbrali dotične knjige, zahteva en svetovalec in sam deželni vladar, da naj bodo knjige v italijanskem jeziku pisane. Posmehali so se temu nasvetu vsi drugi vladni svetovalci in rekali: čemu italijanske knjige, saj nij italijanskih narodnih šol v Istri. (Glavne in srednje šole so italijanske.) To mi je pravil ces. kr. deželni svetovalec Mayersbach. — Dobili pa nismo niti italijanskih niti slovenskih knjig za gospodarstvo.

— (Norec) je iz ljubljanske norišnice ušel 9. t. m.

Razne vesti.

* („Wanderer.“) S 15. avgustom t. l. neha „Wanderer.“ List je najstarejši med dunajskimi časopisi, šteje 64 letnikov. Pisal je v poslednjem času v federalističnem smislu, a na Dunaji niso tla za tak list; centralistično-židovska žurnalistika ga zaduši.

* (Kolera.) Na Dunaji kolera vsaki dan po 50 do 80 oseb popade, katerih tretjina in še več umrje.

* (Ruski pesnik Tučev) je 27. julija v Carskojem Selu umrl.

Slovensko slovstvo.

Izvišek premožnosti. Te dni je prišla v Trstu na svetlo prav lična knjižica pod naslovom: „Izvišek premožnosti ali pravi pomoček za nje napravo in ustanovitev med ljudstvom.“ Na 108 straneh obsega 14 členkov s temi-le nadpisi: Splošna opazka. — Zastran izvira premožnosti. — Delo in njegova moč. — Zaupanje in zanašanje na samega sebe. — Umna in pravočasna poraba ugodnih priložnosti. — Denar in ravnanje z njim. — Berzdanje nagnenj, poželenj in navad. — Dobro gospodarstvo. — Kako se človek lahko ogiblje škodnih dolgov. — Hranilnice in pomočna društva. — Društva zmernosti. — Nekaj o tako imenovanem „komunizmu“ in „socializmu“. — Skrb za zdravje. — Obnašanje z ljudmi. — Prava pobožnost. — Cena tej knjižici, katero je spisal. J. Godina-Verdelski (stanujoči še vedno v Trstu Via Farredo v Svētina vi hiši pod št. 28), znaša samo 30, a za manj premožne celo 20 soldov, kot poslana s pošto pa 24; tako znižana po želji g. Kalistra in Gorupa, ki sta po znani svoji dobroti in vnetosti za naše narodne reči spisalju opravo stroškov precej zljajšala. — Mi smo pregledali to knjižico in našli, da ima res marsikaj važnega in koristnega v sebi, kar utegne podučevati ljudstvo posebno v gospodarstvenih zadevah in v tem, kar se nanaša na skrb za naše zdravje. Zato si ne moremo tudi kaj, da bi je ne jako priporočali. Sezite tedaj Slovenci! po njej; žal vam gotovo ne bo, ako si jo kupite, podpirate ob enem tako tudi naše slovstvo, ki potrebuje zdatne pomoči. — Naročniki dobe lahko to knjižico tudi nasproti pošte v Trstu. — Sicer imenovani gospod ima pri sebi še nekoliko iztisov dveh knjig: „Opis in zgodovina Trsta in njegove okolice,“

in pa „Kratek pregled vesoljnega sveta“ — za tiste vnete domorodce, ki jih dozda še nemajo, pa radi beró, in ljubijo sploh narodne knjige, in tudi za Čitalnice. Prva se prodaja pri njem po dva goldinarja, a druga po 20 soldov. Kar se tiče pa njegove knjige „Pod Lipo“, ta se je neki srečno že vsa razprodala.

Tržne cene

v Ljubljani 13. avgusta t. l.
Pšenica 6 gl. 70 kr.; — rež 4 gl. 40 kr.; — ječmen 3 gld. 10 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 3 gl. 80 kr.; — prosó 3 gl. 40 kr.; — koruza 3 gl. 80 kr.; — krompir 2 gl. 25 kr.; — fižol 5 gl. — kr.; — masla funt — gl. 51 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 32 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 1/2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 26 kr.; — teletine funt 30 kr.; — svinjsko meso, funt 30 kr.; — sena cent — gl. 80 kr.; — slame cent — gl. 95 kr.; — drva trda 6 gld. 80 kr.; — mehka 5 gld. 20 kr.

Dunajska borza 13. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	—	—
1860 drž. posojilo	102	—	—
Akcije narodne banke	967	—	—
Kreditne akcije	240	50	—
London	110	90	—
Napol.	8	88	—
C. k. cekini	—	—	—
Srebro	106	—	—

Mlad fant,

kateri je vsaj 2 leti spodnje realke z dobrim vspehom dovršil, slovenskega in nemškega jezika popolnem zmožen, 14—15 let star, močne, zdrave narave, se sprejme v spece-rijski štacuni

M. Berdajs-a

v Mariboru.

(211—3)

Pred sleparstvom se svari!

Med mnogimi naznanili, posebno za ure, merijo marsikateri na to, pokrajinske prebivalce preslepariti. Naj se vsak varuje z lastnega dobička takšne ure kupitii, za katere firma prodajalca ne dá dovoljne garancije. Pri meni kupljene ure se vsak čas ali izmenjajo ali nazaj vzamejo, **dokaz najstrogejšje solidnosti!**

Neverjetno, pa resnično!

Za 1 gl. 50 kr. in 1 gl. švicarska moderna porcelan-email-ura, z lepimi seljankami in cvetlicami emailirana, prav elegantna in po niski ceni, koristna za vboge in bogate, z enoletno garancijo.

Za 9, 10, in 11 gl. prava angleška, srebrna cilindrična ura, s čisto talmi-verižico, z medaljonom, etuijem, ključem in 5letnim garantilnim listom, in z rezervnim urnim steklom vred. Taiste krono-časomerne ure, najfinejše v ognji pozlačene samo 12 gld. 50 kr.

12 in 15 gl. velja praktična, dobra in čista remontoirna ura, tako zvana cesarska ura, ki je najboljše delo, kar se more misliti; zdravnikom in p. duhovnikom itd. se te ure ne morejo dovolj priporočati, ker so očitni dokazi, da takšna trpežna ura niti za sekundo zaiti ne sme.

Za 15 in 18 gl. se dobijo moderne vojaške ure, lahke, lične, poleg tega jako elegantne in okusne, in kar je glavna reč, zelo natančno gredo in so po čudno niski ceni; k takej uri dobi vsaki imitirano srebrno urno verižico po modernem fazonu z ključem, etuijem, medaljonom in 5letnim garantilnim listom.

Samo 12 in 15 gl. srebrna cilindrična ura, s pravim zlatim obročem na skok, močnim kristalnim steklom, z verižico in medaljonom iz talmi-zlata in garantilnim listom vred.

Samo 15 ali 20 gl. prava angleška srebrna siderna ura, savonete z dvojnimi pokrovom, najfinejše gravirana, s pravo talmi-zlato verižico in garantilnim listom vred.

Samo 13 gl. prava angleška, srebrna in v ognji pozlačena kronometer-ura z verižico, medaljonom iz talmi-zlata, usnjatim etuijem in garantilnim listom.

Samo 14 gl. taista, znamenito finejša, z orijentalnim kašipotem.

Samo 16 ali 17 gl. prava angleška Prince of Wales-remontoirna ura, najmočnejšega obsega, s kristalnim steklom, kolesjem iz nikelnja v pravem, čistem talmi-zlatu; te ure imajo celo pred družimi to prednost, da se brez ključa navijajo; k takšnim uram dobi vsaki talmi-zlato verižico z medaljonom in garantilnim listom vred zastoj.

Samo 13 gl. prava angleška ura iz čistega talmi-zlata, cilindrična, nove fazone, z dvojnimi kristalnim steklom, in se tudi kolesje vidi, ko je zaprta, s talmi-zlato verižico, z medaljonom in garantilnim listom vred.

Samo 14 ali 17 gl. celo majhna ura za gospe, iz pravega srebra in prav pozlačena, s pravo talmi-zlato verižico okolo vrata in garantilnim listom vred.

Samo 18 in 20 gl. prava angleška najfinejša v ognji pozlačena srebrna kronometer-urna ura z dvojnimi pokrovom, najfinejše emailirana, s fino verižico iz pravega talmi-zlata, medaljonom in garantilnim listom vred.

Samo 18 ali 20 in 25 gl. najfinejša prava angleška siderna ura, na 15 rubinov, z najfinejšo verižico iz talmi-zlata, medaljonom, usnjatim etuijem in garantilnim listom vred.

Samo 20 in 25 gl. srebrna remontoirna ura, se brez ključa navija, s talmi-zlato verižico in medaljonom vred.

Samo 23, 25 in 27 gl. zlata ura za gospe z verižico, medaljonom in garantilnim listom vred.

Samo 30, 35 in 40 gl. prava angleška srebrna remontoirna ura z dvojnimi pokrovom, garantovana in patentovana.

Samo 35, 45 in 50 gl. prava angleška zlata siderna ura s kristalnim steklom.

Samo 60, 75 in 100 gl. fina zlata remontoirna ura s kristalnim steklom, 105 in 115 gl. z dvojnimi pokrovom.

Samo 200—300 gl. pravi angleški kronometer, z remontoarom, dvojnimi pokrovom in kristalnim steklom.

Razen tega vse kje drugod ali od kogar drugega razglašene ure **ceneje.**

Delavnica za poprave ur.

Stare ure, večkrat dragi družinski spominki, se popravljajo in ponavljajo. Cena poprav s 5letno garancijo gl. 1 1/2, gl. 3, 5 do 10 gl.

Pismena naročila

se na pošto povzetje ali pošiljatev zneska v 24 urah izvrše. Na posebno zahtevanje se pošiljajo tudi ure in verižice na povzetje na izbirko in se za neobdržano denar nazaj pošlje.

Moje cene so vedno nižje kakor najnižje povsod in jaz stojim s svojimi terjatvami na visočini časa.

Vsi, ki si nove ure naročiti želé,

Vsi, ki stare ure za nove zamenjati hočejo, so prošeni, se na mojo firmo obrniti.

Philipp Fromm,

Uhrenfabrikant, Rothenthurmstr. 9, Wien.

Naslov naj se dobro zapomni.

(176—5)